

המביא גמ' פרק ראשון גיטין

א ומי' פ"א מה' גיטין
ה"ו טו"ע א"ע ס'
קד ס"ג ז':

מוסף רש"י

אין כותבין במחובר
לקרקע. שאלו מחוסר קליפה
ונתן, שאלו מחוסר קליפה
(לקמן כ"א). ג' גיטין
פסולין. לישא' בו (דשב"ס
ב"ב קע"ו). ואם ניסת
הולד כשר. ה"ל תנא
לא כ"מ סבירא ליה
דלמך עדי חתימה כתיב,
דל"מ הולד ממזר, ומתן
דמוקין לה בגמ' כתיב
איכא למימר דכתב ידו
מנחה עדים דמי, ולא
כ"י אלוהי סבירא ליה
דלמך עדי מסירה כתיב,
ד"ה פליג ר"א כסופא,
אלא כ"י דכתב ידו ה"ל
וכתב ונתן קרינא זביה,
ואז"ל דליכא עדי מסירה
כשר מחלווייתא ומינה
רבנן פסלינהו לנחא ח"כ
לאכשורי ככתב סופר ה"ל
לא מינשא ואם ניסת הולד
כשר, דוקא כתיב ידו, אל
כתב סופר ואין שם עדי
הולד ממזר (לקמן פ"ג).
ואין עליו עדים. אל
שנסתקו לה בפני עדים,
דעדי מסירה כתיב לה
דיעבד (ב"ב ש"ט). ואין
בו זמן. ונתן קנתא
דרבנן משום דתא חתומה
דאמרינן (ז' ה) הלך הולד
כשר (לקמן פ"ג). אל
עדי אהר. פליגי בה
בגמרא איכא למ"ד אכתב
ידו קאי אפילו את
אשמעינן דלכתמיה לא
ורישא אשמעינן דאפילו אין
עד אס ניסת הולד כשר,
איכא למ"ד אכתב סופר
קאי אפילו הכי הולד כשר,
דסופר הוה ליה במקום
עד שני (שם). אף על
פי שאין עליו עדים.
ואינו כתב ידו, אל
שנתנו לה בפני עדים
כשר. לישא' לכתמיה
(שם). וגובה מנכסים
משועבדים. כלומר אס
שטר מלוה הוה אס
השטר הכתוב בכתב ידו
ואין בו עדים אלל שמסרו
בפני עדים, גובה מנכסים
משועבדים (ב"ב ש"ט).
מפני תיקון העולם.
שמה ימותו עדי מסירה
וינא הנצל ויערעל לומר
לא גרמיה (לקמן פ"ג).
אפילו מצאו באשפה.
ולא כתב לש אשה כלל
(לקמן פ"ג).

ד'תנן אין כותבין במחובר וכו'. הך סוגיא וצממוך נמי דמוקין רב
אשי מתניתין כ"י יהודה אחיא כריש לקיש דפ"ג (לקמן דף כ"א):
דמוקין מתניתין כ"י דתתמו שנינו דמשמע חתימה ממש אבל רבי
יוחנן ושמאל מוקי התם מתניתין כרבי אלעזר וחתמו אחרוך קאי
כלומר סיימו כמו תורה חתומה ניתנה
דס"פ הניזקין (לקמן דף ק"ט). ולשמאל
ורבי יוחנן נמי יש להוכיח דר"מ
לא זעי כתיבה לשמה דמסיק צממוך
מדכז נחמן דלמך אומר היה ר"מ
אפילו מצאו בכתב כ"י וא"ת והיכי
מוכח מהכא דלא זעי כתיבה לשמה
דילמא לכתמיה זעי כתיבה לשמה
כדזעי לכתמיה צממוך וי"ל דאפילו
אי לכתמיה זעי כתיבה לשמה לא
מיתוקמא מתני' כותמיה כיון דיעבד
כשר לא היו מתקנין לומר צ"ל ועוד
דתנן צ"ל פ"ג (לקמן דף ט"ו). דל"י
לא אמר בפני נכתב פסול ותימיה לר"י
דהכא משמע דלא מיתוקמא מתני'
כ"י משום דר"מ לא זעי כתיבה
לשמה ולקמן (דף ה) תניא כהניא
המביא גמ' ממדינת הים נתנו לה ולא
אמר צ"ל וזפני נחתם יוציא והולד
ממזר דברי ר"מ ולרצא ינחא דזעי
בפני נכתב דלא לימי לאיחלוףי והא
דלמך רב נחמן צממוך דל"מ מאלו
באשפה כשר היינו כשהצבע עלמנו
נותנו לה או צ"י אלל שולח גמ'
ממדינת הים לר"ך שיראה השליח

אי רבי מאיר. דלמך עיקר השטר זו היא חתימתו: **חסימה.** לשמה
זעי דכי כתיב וכתב לה אחתימה כתיב דקתני לקמן (דף ק"א): כתב
גמ' על המחובר כשר ואע"ג דכתיב וכתב ונתן מי שאליו מחוסר אלל
כתיבה ונתמיה ילא זה שהוא מחוסר כתיבה קליפה ונתמיה אפ"ה כיון
דחתמו צממוך מכשר ליה ר"מ אלמא
וכתב דקרא אחתימה הוה: אין
דכתיבה לא בעי דתנן⁶ אין כותבין במחובר
לקרקע כתבו על "המחובר לקרקע תלשו
חתמו ונתנו לה כשר אי רבי אלעזר כתיבה
בעי חתימה לא בעי וכי תימא לעולם רבי
אלעזר היא וכי לא בעי רבי אלעזר חתימה
לשמה מדאורייתא מדרבנן בעי והא שלשה
גיטין פסולין דרבנן ולא בעי רבי אלעזר
חתימה לשמה⁷ דתנן ג' גיטין פסולין ואם
ניסת הולד כשר כתב בכתב ידו ואין עליו
עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן
ואין בו אלא עד אחד הרי אלו שלשה
גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר רבי
אלעזר אומר אף על פי שאין עליו עדים אלא
שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים
משועבדים שאין העדים חותמים על הגמ'
אלא מפני תיקון העולם ואלא רבי מאיר
מדאורייתא מדרבנן בעי⁸ והוא אומר רב נחמן
אומר היה רבי מאיר אפילו מצאו באשפה
והחתמו

בכתובות (דף ק"ט). והואיל גמ' ואין עמו כתובה גובה כתובה. לישא'
אחרינא גובה מנכסים משועבדים אס שטר מלוה הוה גובה מנכסים
משועבדים. שטר"ח נמי קרי גמ' כדלמך בעלמא (ב"ב דף ק"א). וגמ' חוב שאין
בו אחריות: אלל מפני תיקון העולם. שמה ימותו עדים ושוב אין לו עדות
לפיכך נהגו לתמוס דאס ימותו תראה חתימתם לעדים אחרים ויכירוהו:
וכי
וכתב היינו וחתמו מ"מ כשר הולד בכתב ידו ואין עליו עדים דכיון שהצבע עלמנו כתב אין לך חתימה גדולה מזו ואין צו אלל עד אחד למ"ד
צ"ל בכתב (לקמן פ"ג). כתב ידו ועד שנינו שפיר אלל למ"ד כתב סופר ועד קשה נישא' דשמה סופר כתבו להתלמד וזרקו לאשפה ובאמה האשה
והחתימה עליו עד אחד ואין כאן שנים וי"ל שהסופרים חוששים למכשול וזוהרין בכך ומינהו אין רגילות להזהר לגמרי שתחשב כתיבת סופר
כעד אחד: **בתב בכתב ידו ואין עליו עדים.** טעמא דפסול משום שיוכל לכתוב הזמן כמו שירצה והוי כאין צו זמן וא"ת בשלמא למ"ד
צ"ל (לקמן דף י"ד). דתקנו זמן בגיטין שלא יחפה על צת אחרתו הכא בכתב ידו נמי איכא למיחש שמה יחפה אלל למאן דמפרש התם דתקינו
זמן משום פירי קשה לר"י מה חשש יש בכתב ידו ואס יש לחוש שיקדים זמן לטובת האשה אע"פ שצא לגרשה ולעשות עמה קנוייה שגמרה
מלקוחות שמכר להם פירות¹ בינתיים מאחרתו הזמן הכתוב בגמ' על עכשיו כמו שאנו חושדין את האשה גבי שוכר כתובה² צדק שנים אחוין (ב"מ
דף ע"ג). א"כ לא נקמוך עליו לטרוף לקוחות³ מומן הכתוב צו וי"ל דודאי אינו נאמן ולכך פסלוהו דלפעמים תפסיד האשה⁴ שלא כדון כשיכתוב
הבעל יום שעומד צו ולא יקדים הזמן ואז היה לה לטרוף לקוחות מומן הכתוב והיא לא תוכל לטרוף לפי שאנו חושדין אותה שהקדים הזמן
ולכך פסלוהו דהשתא כדון לא תטרוף האשה מומן הכתוב כיון שהגט פסול דדוקא בגמ' כשר גובה מיום הכתיבה ועי"ל דחיישינן דלמך הכתיבה
מיד תתפוס הפירות ותאמר שכבר נתגרשה מומן הכתוב צו: **יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד.** למ"ד כתב ידו ועד שנינו (לקמן פ"ג): תנא כתב בכתב
ידו ואין עליו עדים לאשמעינן דאפ"ה הולד כשר וסופא דאין צו אלל עד אחד אינטיריך דאפ"ה לא תנשא לכתמיה: **יש בו זמן.** נראה
ה"ה דאין צו זמן אלל לאשמעינן אע"ג די"ש צו זמן לא תינשא לכתמיה: **רבי אלעזר אומר אפ"ה אין עליו עדים בו.** וא"ת דילמא דוקא
כתב בכתב ידו או צעד אחד איירי ת"ק מכשר ר"א וי"ל דהלשון אפילו אין עליו עדים משמע דאין עליו עדים כלל ועוד דקתני דאין העדים
חותמין על הגט אלל מפני תיקון העולם משמע דבעדי מסירה לחוד סגי ונראה לר"י דאף לכתמיה מכשר ר' אלעזר צעדי מסירה⁵ כדפירש
צקונטרס מדקתני לקמן צ"ל (דף ק"א): אין כותבין על הגייר מחוק⁶ וחכמים מכשירין ואמר מאן חכמים ר"א⁷ דלמך עדי מסירה כתיב ומשמע
מכשירין וכותבין⁸ והדתנן כהשולח (לקמן דף ל"ד): התקין ר"ג שיהו העדים חותמין על הגט לא שצריך לעשות כן אלל תיקון שילמד להם לעשות כן
שלא יטררו לעדי מסירה כשיראו להראות לראיה השטר והגט⁹ אלל אס צאים לקמוך לכתמיה אעדי מסירה סומכין: **וגובה מנכסים**
משועבדים. לשון שני פ"י צקונטרס אס שטר מלוה הוה גובה מנכסים משועבדים וכן נראה לר"ת עיקר דאפילו בשאר שטרות גובה צעדי
מסירה מנכסים משועבדים כדמשמע צ"ל בכתב (לקמן דף פ"ג): דלמך רב הלכה כר"א בגיטין¹⁰ ובשאר שטרות לא והא קתני וגובה מנכסים
משועבדים אלמא דר"א איירי נמי בשאר שטרות וקשה דלמך בגמ' פשוט (ב"ב דף ק"ט). וחזוק כתב ידו צ"ל מהו פ"י מהו שיגבה ממשעבדי¹¹
ומייתי מהך דגיטין דקתני וגובה מנכסים משועבדים¹² ומשני שאני התם דאיכא כתובה¹³ משמע דדוקא בגמ' איירי ולא בשאר שטרות ורש"ס
גרס התם שאני התם דמשעת כתיבה שיעבד נפשיה פירוש כשנכתב השטר נכתב כדי למוסרו בפני עדים שיהו עדי מסירה במקום עדי חתימה
והוי קול כאלו עדים חתומים אלל לעיל איבעיא לן החזוק כתב ידו צ"ל ומסר זינו לצין עממו ולא נתכוין אלל להודאה¹⁴ ולא לעשות שטר
שיהיה לו קול והתם לא יועיל אפילו אימתחוק צ"ל ורבינו חננאל פ"י דההיא דגט פשוט (שם דף ק"ט). פליגא אההיא דהמגרש (לקמן דף פ"ג):
ופסק רבינו חננאל שיש לקמוך אההיא דגט פשוט ולא מגבינן צעדי מסירה אלל מצני חרי והא דפריך סתמא דהש"ס צפירקין (דף י"א). גבי שטר
פרסאה דמסרי צאפי סהדי ישראל אי הכי ממשעבדי נמי ליגבי לא קשה לפסק רבינו חננאל דמיירי בכתמיה עליה סהדי עובדי כוכבים הדיעות
כדפי' צקונטרס ומשום הכי ס"ד דגבי ממשעבדי כיון דמסרי צאפי סהדי ישראל חשיבי הך הדיעות כערכאות וגם מלשון הקונטרס מוכיח
לקמן (י"א). דלא גבי ממשעבדי אלל צעדי חתימה: **וכי לא בעי רבי מאיר כתיבה לשמה מדאורייתא אב"א מדרבנן בעי.** ופסול צדיעבד דזעינן
אחר לא מתוקמא מתניתין כותמיה כדפיר' לעיל ואס תאמר ומאי שנה ממחובר דלמך לעיל אין כותבין לכתמיה אלל צדיעבד כשר אפילו
מדרבנן דמדאורייתא אין חילוק בין לכתמיה לדיעבד ויש לומר דהשתא מוקי היא מתניתין דמחובר כרבי אלעזר וחתמו אחרוך קאי:
וחתמו

א לקמן כ"א: ז' צ"ל קט.
לקמן ז' פ"ג: א לקמן כ"ב.
כ"ו: כמות פ"ה,
(ד' דגמ' כ"ג).

גליון הש"ס

ברש"י ר"ה ולא בעי ר"א
חתימה ופליג עליה ר"א
וכי' ק"ל הא י"ל כפשוטו
על ה"ק כמה דמלה
דוקא שהוא כתב ידו אלל
דכתב סופר ואין עליו
עדים אפילו צדיעבד פסול
זוה הוסף ר"א דאע"פ
שאלו כתב ידו ואין עליו
עדים כשר נתנו לה כפי
עדים. ואלו דברי רש"י
היה אפשר לפרש דכיון
דמ"ק קורא שם פסול מנה
דפסול לכתמיה לא הוי ליה
לר"א למקטע כשר כמה
דפסול לכתמיה והול' לא
הולד כשר. א"כ כתב
לי נכדי הרב מהו שמואל
בגיטין י"ד שכתב עמד
זוה הגוף צ"ל כפסרו
תפארת שמואל למחרש"ק:

מוסף תוספות

א. והאי דנקט תלמודא
שטתיה אליבא דר"ל
משום דפשיטא דמתני'
דחתמו כר"ל משמע. מוס'
הלא"ס. ב. ע"י רמב"ן
ומוס' הלא"ס. שפתיים.
ג. דלא אמרו י"ל
המשנה מוטבע שטבעו
חכמים בגיטין אלא כמה
שתקנו בגיטין בלחוד
ואינו נוהג בשאר שטרות
וכי' רש"י לקמן פ"ג.
ד. של נכסי מלוה. מוס'.
הלא"ס. ה. שמה נכתב
בגמ' ולא בא לדידי הבעל
עד חתמי. מוס' הלא"ס.
ו. בגמ' זה. מוס' הלא"ס.
ז. עד שתיבא ראייה מתי
נכתב, ולמה פסלו אותו.
מוס' הלא"ס. ח. פירות.
ט. בלבד.
י. בלא עדי חתימה. רש"י.
י"א. מפני שיכול להודיף.
י"ב. דאמרינן רש"י.
י"ג. דכיון דהיינו
שהגט בידה ועדים
חותמים בו הליגין
דפסתמא נעשה גם בעדי
מסירה. מוס' הלא"ס לקמן ד.
י"ד. ופרכינא. י"ו.
י"ז. וטבר רב. רש"י.
י"ח. א"ל אע"פ שהחזיק
כתב"ב אינו גובה אלא
מנכסים בני חרוין. רש"י.
י"ט. בכתב ידו. מוס'
הלא"ס. י"א. פ"י. ע"י שטר
כתובה גובה ולא ע"י הגט.
מוס' הלא"ס. דמשעת
כתיבה שעבדי נפשיה.
י"ב. לו בכתב ידו
שלוה ממנו מנה. שיעות
קדמוס.